

Затверджено

розпорядження голови обласної
державної адміністрації

22.10.2004

№ 463

Методика
визначення комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного
розвитку міст і районів Запорізької області

1. Вступ

Ця Методика встановлює порядок визначення місця-рейтингу кожної території серед інших територій області за рівнем досягнутих соціально-економічних результатів.

Комплексна оцінка (рейтинг) результатів соціально-економічного розвитку територій області (далі – комплексна оцінка) здійснюється з метою аналізу змін, що відбуваються у соціально-економічному розвитку територій, та впливу на це місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

В основу цієї Методики покладено розробки Хмельницького інституту регіонального управління і права та Національної академії державного управління України, які застосовуються Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України, пропозиції структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, райдержадміністрацій і міськвиконкомів міст обласного значення.

Визначення комплексної оцінки передбачає застосування спеціального програмного забезпечення (алгоритму). Здійснення розрахунків в автоматичному режимі дозволяє зробити можливим проведення регулярних порівнянь територій області за рівнем соціально-економічного розвитку та оцінки дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо використання своїх повноважень по запровадженню нових ефективних форм у розвитку економіки території.

Запропонована Методика визначення комплексної оцінки може змінюватись в залежності від повноти та якості отримуваної інформації в напрямі її удосконалення та оптимізації, а також доповнюватись показниками, відстеження яких у подальшому набуде своєї актуальності.

1.1. Визначення основних понять

Рейтинг – комплексна оцінка результатів соціально-економічного розвитку відповідної території за статичними та динамічними показниками.

Груповий рейтинг – місце регіону по групі показників, що характеризують окремий сектор економіки (галузі, сфери).

Загальний рейтинг – зведене місце регіону за груповими рейтингами.

Ранжування – розміщення сукупності числових значень у порядку зростання або убутання.

2. Методичні основи визначення комплексної оцінки (рейтингу)

Для об'єктивності результатів комплексна оцінка визначається окремо серед міст обласного значення (Запоріжжя, Бердянськ, Мелітополь, Токмак і Енергодар) та 20 районів, розташованих на території області.

Комплексна оцінка (рейтинг) здійснюється за показниками, які за певними ознаками сформовані в окремі групи (додатки 1,2).

До I групи відносяться показники промислового розвитку територій, до II групи - показники, що характеризують динаміку розвитку та економічну ефективність сільськогосподарської продукції у районах області, до III групи - показники фінансової діяльності територій та розвитку малого підприємництва, до IV групи - показники соціального розвитку територій.

Визначення комплексної оцінки (рейтингу) здійснюється щоквартально на основі офіційної звітної інформації за відповідні календарні періоди (квартал, півріччя, рік) наростаючим підсумком.

З метою проведення найбільш об'єктивного (підсумкового) аналізу запроваджено визначення комплексної оцінки за більш розширеним колом показників, які розраховуються лише за підсумками року (наприклад, ряд показників сільського господарства, культури, освіти, охорони здоров'я тощо).

Ця Методика передбачає визначення комплексної оцінки (рейтингу) територій області як за вищезазначеними групами показників – груповий рейтинг, так і в цілому – загальний рейтинг.

Груповий рейтинг конкретної території обчислюється на основі підсумовування відносних відхилень показників цієї території від найкращих значень цих показників інших територій за формулою:

$$R = \sum_{i=1}^n \frac{X_{\max} - X_i}{X_{\max} - X_{\min}} + \sum_{i=1}^n \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}, \text{ де}$$

R - сума відносних відхилень показників цієї території від найкращих значень цих показників інших територій по окремій галузі;

n – кількість показників по окремій галузі;

X_i – значення i-го показника регіону;

$X_{\max}$, $X_{\min}$ – максимальні та мінімальні значення показників.

Перша частина формули використовується для оцінки показників, зростання яких має позитивне значення (наприклад, приріст виробництва),

друга частина для оцінки показників, зростання яких має негативний ефект (наприклад, приріст заборгованості).

Чим нижче сума відхилень, тим вище місце регіону в груповому рейтингу.

Загальний рейтинг визначається ранжуванням суми одержаних місць за груповими рейтингами.

3. Методичні основи щодо розрахунків показників

3.1. Показники промислового розвитку територій (I група).

Розрахунок рейтингової оцінки за показниками промислового розвитку в територіальному розрізі базується на даних обласного управління статистики.

З метою мінімізації суб'єктивного фактора впливу на рейтинговий результат показників темпів росту обсягів промислового виробництва через неоднаковість баз (кількість промислових підприємств, обсяги виробництва, непорівнянність показників роботи минулих періодів та інш.), введено коригувальний розрахунковий показник У1 – “частка приросту промислової продукції у загальному прирості реалізації промислової продукції, %”: у розрізі міст – по відношенню до сумарного обсягу реалізованої продукції серед міст обласного значення, у розрізі районів – по відношенню до сумарного обсягу реалізованої продукції серед районів області.

3.2. Показники, що характеризують динаміку розвитку та економічну ефективність сільськогосподарської продукції у районах області (II група).

Для оцінки агропромислового виробництва використовуються показники динаміки виробництва продукції тваринництва та ефективності сільськогосподарського виробництва за даними обласного управління статистики, формуються головними управліннями облдержадміністрації: сільськогосподарства і продовольства, економіки.

Враховуючи, що показники динаміки темпів зростання виробництва м'яса, молока і яєць не враховують сформований сільськогосподарський потенціал району, використовуються коригувальні розрахункові показники, а саме:

У2 – “питома вага обсягів реалізації м'яса, %”,

У3 – “питома вага виробництва молока, %”,

У4 – “питома вага виробництва яєць від птиці усіх видів, %”,

які відображають питому вагу відповідних видів продукції у загальному обсязі продукції.

3.3. Показники фінансової діяльності територій та розвитку малого підприємництва (III група).

Розрахунок рейтингової оцінки за показниками цієї групи здійснюється на базі даних головних управлінь облдержадміністрації: фінансового, економіки.

Для відображення реальної ситуації, що склалася у фінансовому секторі економіки територій використовуються коригувальний розрахунковий

показник Q - “відношення кредиторської заборгованості до дебіторської”, який введено з метою визначення ступеня перевищення власних боргових зобов'язань над боргами перед територією залежно від кредиторів.

Враховуючи особливість звітності суб'єктів малого бізнесу, інші показники, які характеризують розвиток малого підприємництва, розраховуються в річному уточненому рейтингу за даними експрес-доповіді обласного управління статистики орієнтовно в травні-червні року, наступного за звітним.

3.4. Показники соціального розвитку територій (IV група).

Розрахунок рейтингової оцінки за показниками соціального розвитку базується на даних головного управління праці та соціального захисту населення; управлінь: житлово-комунального господарства, культури, освіти і науки, охорони здоров'я, з питань фізичної культури, спорту та туризму, у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації; Запорізького обласного центру зайнятості, головного управління Пенсійного фонду України в Запорізькій області.

4. Прикінцеві положення

4.1. Звіт про визначення щоквартальної комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку міст і районів області формується головним управлінням економіки облдержадміністрації, подається керівництву облдержадміністрації до 30 числа місяця, наступного за звітним періодом та передбачає:

аналітично-інформаційну довідку щодо підсумків комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку територій області;
загальний рейтинг діяльності територій;
групові рейтинги за показниками, наведеними у додатку 1.

4.2. Звіт про визначення річної уточненої комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку територій області формується головним управлінням економіки облдержадміністрації, подається керівництву облдержадміністрації орієнтовно у червні року, наступного за звітним, та передбачає:

аналітичну довідку щодо підсумків комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку міст і районів області;
загальний рейтинг діяльності територій;
групові рейтинги за показниками, наведеними у додатку 2.

Заступник голови,
керівник апарату обласної
державної адміністрації

Г.Ф. Коваленко